

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 Educational Administration in the 21st Century

สร้อยสุดา ศุภมาตย์ และทับทิมทอง กอบัวแก้ว
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: s65561802040@ssru.ac.th, tubtimthong.ko@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอทักษะการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็นของการบริหารการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาวะการแข่งขันทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง ในบทความวิชาการนี้จึงเสนอประเด็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีการพัฒนาองค์การอย่างยั่งยืน ได้ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ดี สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารการศึกษา, การจัดการศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This academic article aims to present educational administration skills in the 21st century to create awareness and awareness of the importance and necessity of educational administration for change. especially the competitive situations in society, economy, technology and politics. In this academic paper, the issue of educational administration in the 21st century is presented, consisting of educational administration skills in the 21st century and education management in the 21st century to lead to efficient school administration. resulting in sustainable development of the organization have good productivity and results in line with current and future social changes.

Keywords: Educational Administration Skills, Educational Management, 21st Century

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2558, หน้า 24) กล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558, หน้า 42) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจึงควรมีแนวคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น และสอดคล้องกับแนวทางการบริหารของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งมีแนวทางในการกำหนด นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องหรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง

ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูป พร้อมทั้งพัฒนาตนเอง ศึกษา ค้นคว้า คิดหาแนวทางเทคนิค วิธีการ และทักษะการบริหาร และนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร บุคลากร งานต่าง ๆ ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานขององค์กร และการบริหารการศึกษาผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะการบริหาร เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

ทักษะการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ความหมายของการบริหารการศึกษา

อรุณี ทองนพคุณ (2558, หน้า 9) กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมในด้านสังคม การเมืองเศรษฐกิจเพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

ธีระรัตน์ คันธิวงศ์ (2560, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกับนักพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนในทุก ๆ ด้านอย่างมีระเบียบแบบแผนทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรูป การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานที่เป็นแบบแผน การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน ในด้านต่าง ๆ และการทำงานจะประสบผลสำเร็จได้ ทุกคนต้องร่วมมือกัน

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

ครุชิต มาลัยวงศ์ (2557, หน้า 1) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา มีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกอย่างหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็就会有ความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่งและทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะเจริญรุ่งเรืองได้

ธีระรัตน์ คันธิวศ์ (2560, หน้า 11-12) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้ผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนอย่างมีระบบขั้นตอน ตลอดจนการบริหารบุคลากรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด

สรุป ความสำคัญของการบริหารการศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะการบริหารการศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติ ความก้าวหน้าของประชาชน ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และกำหนดระเบียบแบบแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ

กระบวนการการบริหารการศึกษา

อรุณี ทองนพคุณ (2558, หน้า 16) กล่าวว่า กระบวนการการบริหารการศึกษาเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่มีผลต่อการทำงานของกลุ่มคน เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่มสำเร็จได้ โดยเริ่มต้นจากการวางแผนการจําต้องคํการ การสั่งการและการควบคุม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องกันไป

ธีระรัตน์ คันธิวศ์ (2560, หน้า 17) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษา คือแนวทาง เทคนิค วิธีการ ที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติการกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้

สรุป กระบวนการการบริหารการศึกษา คือระเบียบแบบแผน การกำหนดขั้นตอนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

คุณลักษณะการบริหารการศึกษา

Wiseman and McKeown (2012) กล่าวว่า การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารแบบทวีปัญญา ส่งผลให้ความสำเร็จของงานเพิ่มขึ้นจากปกติได้เป็นสองเท่า โดยสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหาร ดังนี้ (1) เป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูดคนเก่ง (Magnet) เป็นผู้บริหารที่มองหาความเก่งในทุกคนและใช้ประโยชน์จากความเก่ง

ของบุคลากรในองค์กรอย่างเต็มที่ ทำให้คนเก่งอยากทำงานด้วย เพราะรู้ว่าตนเองจะได้ทำงานอย่างเต็มศักยภาพและได้รับการพัฒนาให้พร้อมที่จะก้าวเดินต่อไป โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ 1) มองหาคนเก่งในทุกที่ 2) ค้นหาพรสวรรค์หรือความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล 3) ใช้ความสามารถของบุคคลได้เต็มที่ และ 4) จัดอุปสรรคในการแสดงความสามารถของบุคลากรในองค์กร (2) เป็นผู้ให้อิสระทางความคิด (Liberator) เป็นผู้บริหารที่สร้างบรรยากาศเอาจริงเอาจังในองค์กรเพื่อต้องการให้คนคิดและสร้างผลงานที่ดีที่สุด เปิดโอกาสให้บุคคลกล้าที่จะนำเสนอความคิดเห็นและมุ่งมั่นทำงานให้เกิดผลงานที่ดีที่สุด โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ 1) สร้างโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถอย่างเสมอภาค 2) ต้องการผลงานที่เป็นเลิศ และ 3) สร้างวัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกันอย่างรวดเร็ว (3) เป็นผู้ท้าทาย (Challenger) เป็นผู้บริหารที่สร้างแรงบันดาลใจ ทำทนายให้ทุกคนก้าวไปให้ไกลกว่าสิ่งที่เขาคาดหวัง ซึ่งส่งผลให้องค์กรมีจุดมุ่งหมายและพลังเพื่อความสำเร็จที่เกินความคาดหมาย โดยแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ 1) จุดประกายและสร้างแรงบันดาลใจ 2) ทำทนายความสำเร็จ และ 3) สร้างความเชื่อมั่นในความสำเร็จ (4) เป็นผู้นำข้อโต้แย้ง (Debater) เป็นผู้บริหารที่ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย ด้วยการกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานในประเด็นต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้น นำไปสู่การตัดสินใจที่รอบคอบและทุกคนได้รับรู้ เข้าใจ และปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) กำหนดประเด็นพิจารณา 2) จุดประกายการอภิปราย และ 3) ชับเคลื่อนสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล (5) เป็นผู้ปลูกฝังความเป็นเจ้าของ (Investor) เป็นผู้บริหารที่คอยส่งเสริม สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ทุกคนคิดสร้างสรรค์และพัฒนางานของตนอย่างอิสระ ตลอดจนเป็นเจ้าของผลงานของตนเองและมีความรับผิดชอบในฐานะเจ้าของผลงานโดยปราศจากการครอบงำของผู้บริหาร มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ 1) กำหนดสิทธิความเป็นเจ้าของผลงาน 2) สนับสนุนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน

Victor, n.d. (2016) กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีนักบริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณลักษณะสำคัญ คือ ให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน มีความคาดหวังสูง มีวิสัยทัศน์จะมุ่งความสำเร็จของทุกคนและจะใช้ความพยายามเพื่อให้บรรลุผล การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยังต้องการภาวะผู้นำแบบร่วมมือ (corporate leadership) มากกว่าแบบใช้อำนาจหรือการบังคับ ผู้นำจะต้องให้การศึกษาและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ผู้นำในปัจจุบันและอนาคตจะต้องพัฒนาทัศนคติใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นด้วย คือ (1) ทันสมัย (modernization) มองอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ (2) มีสัมพันธภาพ (relationships) สร้างมิตรภาพที่เข้มแข็งและยั่งยืน (3) ปรับตัว (adaptability) ตอบสนองความไม่แน่นอนได้รวดเร็ว (4) มุ่งมั่น (assertiveness) เข้มแข็งความขัดแย้ง จัดการด้วยสมอง (5) สร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) ไม่บังคับแต่จูงใจสร้างแรงบันดาลใจ (6) ทะเยอทะยาน (aspiration) มุ่งสร้างความสำเร็จ (7) โปร่งใส (transparency) สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น (8) เป็นพี่เลี้ยง (mentoring) เป็นพี่เลี้ยงมากกว่าเป็นผู้สอน (9) ซื่อสัตย์ จริงใจ

(honesty) ไม่โกหกหลอกลวง (10) มีพันธะรับผิดชอบ (accountability) คำนึงถึงคำมั่นสัญญาคำนึงถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ปรับทิศทางหากไม่ถูกต้องหรือไม่บรรลุผล

ไกรศร เจียมทอง (2561, หน้า 9-10) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความรู้ ความชำนาญ มีความสามารถในการดาเนินกิจกรรมบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ประกอบด้วย 6 ทักษะ ได้แก่ (1) ทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี คือ ผู้บริหารสามารถสื่อสารได้ชัดเจน น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย ทั้งการพูด การเขียน สื่อสารได้ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียน สามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาให้แก่ชุมชนและองค์กรภายนอก โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสาร (2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ คือ ผู้บริหารสามารถคิดนอกกรอบคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้รวดเร็ว วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ตีความและแปลความหมายข้อมูลได้ถูกต้อง เชื่อมโยงข้อมูล ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลระบบสารสนเทศ (3) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น เห็นคุณค่าและให้เกียรติผู้อื่น รู้จักสร้างบรรยากาศ ให้เกิดการเชื่อใจในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็น เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน (4) ทักษะด้านเทคนิค คือ ผู้บริหารสามารถใช้เทคนิค วิธีการ กระบวนการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน มีเทคนิคในการใช้เครื่องมือ สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัย (5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ผู้บริหารประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม คำสอนของหลักศาสนามีจรรยาบรรณและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยึดระบบธรรมาภิบาล สามารถสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับตนเอง ครู นักเรียน และบุคคลทั่วไป (6) ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม คือ ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนโอกาสไปสู่แนวคิดใหม่ สามารถนำเอาข้อผิดพลาดมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง แล้วสามารถนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติทำให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปได้

พิกุล นามสูง (2565, หน้า 12-13) กล่าวว่า บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ในการบริหารเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ทักษะ ดังนี้ (1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skill) คือ ทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิดนอกกรอบ คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้รวดเร็ว วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ตีความและแปลความหมายข้อมูลได้ถูกต้อง เชื่อมโยงข้อมูล ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลระบบสารสนเทศ มีความสนใจความคิดที่ครูหรือบุคลากรแสดงออกนำมาข้อมูลและความคิดต่าง ๆ มาใช้ในการตัดสินใจ มีความสามารถในการคิดสิ่งแปลกใหม่ โดยการนำความรู้เดิมประสบการณ์เดิม มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ มีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการสื่อสาร เปิดรับแง่มุมใหม่ ๆ เพื่อความก้าวหน้าในอนาคต มีความคิดนอกกรอบ ได้อย่างสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา ความต้องการ เพื่อจัดทำนโยบายและก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาโรงเรียนในอนาคต (2) ทักษะการสื่อสาร (Communication skill) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนและสรุป

ประเด็นต่าง ๆ ได้ชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน สามารถเจรจาต่อรอง โน้มน้าวและเกลี้ยกล่อมเพื่อให้เกิดผลดีในการปฏิบัติงาน สามารถนำเสนอการประชุม นำเสนอในที่สาธารณะได้อย่างมีอาชีพเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ มีวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่ผสมผสานระหว่างศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคนิควิธีการผ่านสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ โดยนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม (3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skills) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงาน ของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง ใช้เครือข่ายเทคโนโลยีในการบริหารจัดการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ หมวดยุค เรียกรู้ใช้งานได้ง่ายสะดวกรวดเร็วทุกที่ทุกเวลา สามารถสร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ จัดให้มีเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำพาผู้เรียนทันต่อการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป (4) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skill) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น เข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมและวัฒนธรรม มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานทุกระดับ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักสร้างบรรยากาศ มีความเป็นกันเอง สร้างความศรัทธาแก่บุคคลรอบข้างให้เกิดการเชื่อใจในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็น เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน สร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย ใช้กระบวนการกลุ่ม เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน ประสานงานและการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน สร้างกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง สร้างความร่วมมือกับสังคมโดยรอบ และ สร้างเครือข่ายภายนอกองค์กรได้

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์, และพระฮอนต้า วาทสทโท (2563) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 3R4C ดังนี้ 3R ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) และ ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ ตลอดถึงการคำนึงถึงการสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและมีอุปกรณ์ในการเข้าถึงได้ง่าย นั่นคือ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น ด้วย

วิธีการถ่ายคลิปลวิดีโอการเรียนการสอน และอัปโหลดเข้าในระบบ นักศึกษาสามารถที่จะเข้าไปเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ที่มีอินเทอร์เน็ต

แผนการศึกษาแห่งชาติ (2560 – 2579, หน้า 16) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคนดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs ดังนี้ 3Rs ประกอบด้วย อ่านออก (Reading) เขียนได้ (WRiting) คิดเลขเป็น (ARithmetics) และ 8Cs ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

สรุปการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารศึกษามุ่งความสำเร็จของงานให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะ ดังนี้ (1) มีทักษะการสื่อสารที่ดี เข้าใจง่าย และชัดเจน (2) มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และความคิดรวบยอด สามารถวิเคราะห์ปัญหา ตีความ แปลความของข้อมูล และคิดแนวทางการแก้ปัญหา เทคนิควิธีการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสร้างสรรค์ (3) มีทักษะการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้รอบรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน (4) มีทักษะมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับฟังความคิดเห็น ทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้กระบวนการทำงานแบบระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะและทักษะการจัดการเรียนรู้ 3Rs8Cs

เอกสารอ้างอิง

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก.

http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html.

อรุณี ทองนพคุณ. (2558). การศึกษาบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). เอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

แผนการศึกษาแห่งชาติ. (2560-2579). กองนโยบายและแผนมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ - ยุทธศาสตร์ราชภัฏ ยุทธศาสตร์ชาติ. สืบค้นจาก. <http://plan.bru.ac.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2560-2579/>

ธีระรัตน์ คันธิวงศ์. (2560). การศึกษาการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.

ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์, และ พระฮอนด้า วาตสหโท. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(9).

พิกุล นามสูง. (2565). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา, 1(2).

Wiseman, L. and McKeown, G. (June 09, 2012). Multipliers. Human Resource Management, (Online) Available URL: https://www.google.co.th/?gws_rd=ssl#q=+Multipliers.Wiseman+et+al.EBS.pd

Victor, J. (n.d.) Ten attitudes for effective 21st century leaders. Retrieved October 28, 2016 from http://www.ehow.com/info_8489161_10-effective-21st-century-leaders.htm